

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)
2005. gada 27. septembrī *

Lieta T-26/03

GeoLogistics BV, agrāk saukts *LEP International BV*, Shipholreika [*Schiphol Rijk*] (Nīderlande), ko sākotnēji pārstāvēja H. de Bī [*H. de Bie*] un K. Šellārs [*K. Schellaars*], pēc tam — de Bī un A. Hauzings [*A. Huizing*], advokāti,

prasītājs,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv K. Lūiss [*X. Lewis*], pārstāvis, kam palīdz F. Taitshāfers [*F. Tuytschaever*], advokāts, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

ko atbalsta

Spānijas Karaliste, ko pārstāv L. Fragasa Gadeja [*L. Fraguas Gadea*] un H. M. Rodrigess Karkamo [*J. M. Rodríguez Cárcomo*], *abogados del Estado*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā,

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

par prasību atcelt Komisijas 2002. gada 7. oktobra lēmumu *REM 08/00*, ar ko ir atzīts, ka prasītāja atbrīvošana no ievadmuitas nodokļa, kas ir Nīderlandes Karalistes prasības priekšmets, nav pamatota.

EIROPAS KOPIENUPIRMĀS INSTANCES TIESA

(pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*], tiesneši R. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*] un I. Labucka,

sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 12. aprīlī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

Normas attiecībā uz Kopienas ārējo tranzītu

¹ Saskaņā ar Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Muitas kodekss”) 37.,

91. un 92. pantu ārpuskopienas preces, kas ievestas Kopienā un kurām uzreiz nav uzlikts muitas nodoklis, bet kam piemēro Kopienas ārējā tranzīta režīmu, muitas uzraudzībā var laist apgrozībā Kopienas muitas teritorijā līdz brīdim, kad tās tiek uzrādītas galamērķa muitas iestādē.

- 2 Kopienas ārējā tranzīta procedūras izmantotājs Muitas kodeksā ir norādīts kā "galvenais atbildīgais". Tādēļ tam noteiktajā termiņā galamērķa muitas iestādē ir jānogādā neskartas preces un jāievēro minētās procedūras noteikumi (Muitas kodeksa 96. pants). Šie pienākumi izbeidzas brīdī, kad preces un atbilstošie dokumenti tiek uzrādīti galamērķa muitas iestādē (Muitas kodeksa 92. pants).
- 3 Saskaņā ar Muitas kodeksa 94. pantu galvenais atbildīgais dod galvojumu, kas nodrošina jebkura sakarā ar precēm radušās muitas parāda vai cita maksājuma nomaksāšanu. Muitas kodeksa 191. pantā šajā sakarā ir precizēts, ka pēc atbildīgās personas lūguma muitas dienesti atļauj dot vispārēju nodrošinājumu divām vai vairākām darbībām, kuru veikšanā ir radies vai var rasties muitas parāds. Atbilstoši Muitas kodeksa 198. pantam, ja muitas dienesti konstatē, ka iemaksātais nodrošinājums nenodrošina vai vairs nav pārlicības, ka tas nodrošina, vai tas nav pietiekams, lai nodrošinātu muitas parāda samaksu noteiktajā termiņā, tie liek galvenajam atbildīgajam pēc sava ieskata sagādāt papildu nodrošinājumu vai nomainīt sākotnējo nodrošinājumu ar jaunu nodrošinājumu.
- 4 Saskaņā ar 341., 346., 348., 350., 356. un 358. pantu Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Muitas kodeksam (OV L 253, 1. lpp.), ar grozījumiem (turpmāk tekstā — "Īstenošanas regula") attiecīgās preces vispirms ir jānogādā izbraukšanas valsts muitas iestādē, iesniedzot tām pievienoto deklarāciju T 1. Izbraukšanas muitas iestāde nosaka termiņu, kādā

preces ir jānogādā galamērķa muitas iestādē, uzraksta piezīmi uz T 1 formas un saglabā vienu tai paredzēto [deklarācijas] eksemplāru, atdodot pārējos T 1 deklarācijas eksemplārus galvenajam atbildīgajam. Preču transportēšana notiek atbilstoši T 1 deklarācijai. Pēc preču nogādāšanas galamērķa muitas iestādē tā uzraksta piezīmi uz saņemtā T 1 eksemplāra, veicot kontroli, un nekavējoties nosūta vienu šī dokumenta eksemplāru, parasti ar centralizētās iestādes starpniecību, izbraukšanas valsts muitas iestādei.

- 5 Muitas kodeksa 203. panta 1. punkts paredz, ka ievadmuitas parāds rodas, nelikumīgi izņemot no muitas uzraudzības ar ievadmuitas nodokli apliekamās preces. Saskaņā ar šīs normas 3. punktu šāds parādnieks ir arī tā persona, kam jāveic pienākumi, ko uzliek preču pagaidu glabāšana vai tās muitas procedūras piemērošana, kurā preces nodotas.

- 6 Saskaņā ar Muitas kodeksa 217. pantu ikvienu muitas parāda rezultātā radušos ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa summu muitas dienesti aprēķina, tiklīdz to rīcībā ir nepieciešamie dati, un ieraksta to uzskaites dokumentos vai jebkurā citā līdzvērtīgā dokumentā (iegrāmatō). Muitas kodeksa 220. panta 1. punkts nosaka — ja muitas parāda rezultātā radusies muitas nodokļa summa nav iegrāmatota saskaņā ar Muitas kodeksa 218. un 219. pantu vai ja ir iegrāmatota summa, kas ir mazāka nekā pēc likuma uzliekamā muitas nodokļa summa, tad nodokļa summa, kas jāsedz vai kas paliek vēl nesegta, iegrāmatojama divu dienu laikā pēc dienas, kurā muitas dienesti ir noskaidrojuši lietas apstākļus un ir gatavi aprēķināt pēc likuma maksājamo muitas nodokļa summu un noteikt parādnieku. Šo termiņu var pagarināt saskaņā ar iepriekš minēto 219. pantu. Saskaņā ar Muitas kodeksa 221. panta 1. punktu muitas nodokļa summu, tiklīdz tā iegrāmatota, dara zināmu parādniekam saskaņā ar attiecīgajām procedūrām.

- 7 Īstenošanas Regulas 379. panta 1. punkts nosaka — ja sūtījumu galamērķa muitas iestādē neuzrāda un pārkāpuma vietu nevar konstatēt, izbraukšanas valsts muitas dienests par to ziņo galvenajam atbildīgajam savlaicīgi, bet ne vēlāk kā līdz vienpadsmitā mēneša beigām no Kopienas tranzīta deklarācijas reģistrācijas dienas. Saskaņā ar šīs normas 2. punktu minētajā paziņojumā ir jānorāda termiņš, kurā izbraukšanas valsts iestādē ir jāiesniedz pierādījums par veiktā tranzīta likumību vai par vietu, kurā ir noticis pārkāpums. Šis termiņš ir trīs mēneši no paziņojuma izsniegšanas dienas.

Normas par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa atmaksāšanu vai atlaišanu

- 8 Muitas kodeksa 239. pants paredz iespēju ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļus atmaksāt vai atlaist gadījumos, kad faktisko apstākļu dēļ attiecīgā persona nav vainojama ne krāpšanā, ne klajā nolaidībā [rupjā neuzmanībā].
- 9 Muitas kodeksa 239. pantu precizē un papildina Īstenošanas regulas 899.–909. pants. Īstenošanas regulas 905. panta 1. punkts noteic, ka tad, ja valsts muitas iestāde, kurai ir jālemj par lūgumu atbrīvot no nodokļa, nav tiesīga pieņemt lēmumu, pamatojoties uz 899. pantu, un ja lūgums iesniegts sakarā ar īpašu situāciju, kurā faktisko apstākļu dēļ attiecīgā persona nav vainojama ne krāpšanā, ne rupjā neuzmanībā, dalībvalstij, kurā atrodas šī iestāde, lieta ir jānosūta Komisijai.

Prāvas rašanās fakti*Attiecīgais Kopienas ārējais tranzīts*

10 No 1995. gada 16. janvāra līdz 7. augustam prasītājs — Nīderlandē dibināts uzņēmums, kura agrākais nosaukums bija *LEP International BV* — kā muitas aģents iesniedza četrpadsmit Kopienas ārējā tranzīta dokumentus dažādu gaļas (proti, liellopu gaļas, teļa gaļas kakla gabalu un mājputnu gaļas) partiju transportēšanai uz Maroku, veicot šos darījumus kā galvenais atbildīgais. Šie dokumenti tika izdoti tikai viena pilnvarotāja — Apvienotajā Karalistē dibinātās sabiedrības *Hector International* — vārdā. It īpaši runa ir par šādām T 1 deklarācijām:

— 1995. gada 16. janvāra deklarācija Nr. 5100507;

— 1995. gada 16. janvāra deklarācija Nr. 5100508;

— 1995. gada 8. marta deklarācija Nr. 5102442;

— 1995. gada 8. marta deklarācija Nr. 5102443;

— 1995. gada 25. aprīļa deklarācija Nr. 5104186;

— 1995. gada 25. aprīļa deklarācija Nr. 5104187;

- 1995. gada 25. aprīļa deklarācija Nr. 5104188;

- 1995. gada 12. jūnija deklarācija Nr. 5105833;

- 1995. gada 13. jūnija deklarācija Nr. 5105896;

- 1995. gada 17. jūnija deklarācija Nr. 2501311;

- 1995. gada 4. jūlija deklarācija Nr. 5106710;

- 1995. gada 7. jūlija deklarācija Nr. 5106874;

- 1995. gada 28. jūlija deklarācija Nr. 5107619;

- 1995. gada 7. augusta deklarācija Nr. 5107922.

¹¹ Pēc Beļģijas iestāžu atzinuma, kurā bija norādīts uz pārkāpumiem attiecībā uz saldēto teļa gaļas kakla gabalu kravu, saņemšanas Roterdamas (Nīderlande) *Douane informatie Centrum* (Muitas izmeklēšanas dienests, turpmāk tekstā — “*DIC*”) uzsāka izmeklēšanu, kuras laikā atlasīja noteiktu skaitu deklarāciju sīkākai analīzei. 1995. gada 20. martā Roterdamas *DIC* rakstveidā vērsās pie Spānijas muitas

iestādēm ar jautājumu, vai muitas dokuments par prasītāja 1995. gada 16. janvārī izsniegto T 1 deklarāciju Nr. 5100508 ir iesniegts noslēgšanai. Ar 1995. gada 20. marta faksu Spānijas iestādes atbildēja, ka šis dokuments nav minēts Kadikssas [Cadix] (Spānija) muitas iestādes reģistros. Ar 1995. gada 23. marta faksu tās paziņoja Nīderlandes iestādēm, ka zīmogs uz minētās deklarācijas ir Kadikssas muitas iestādes izmantotā zīmoga viltojums un ka paraksts uz deklarācijas nepieder nevienam no iestādes ierēdņiem. Roterdamas DIC 1995. gada 31. martā šo pārkāpumu darīja zināmu Hārlemas [Haarlem] *Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst* (Nodokļu informācijas un izmeklēšanas dienests, turpmāk tekstā — "FIOD"). 1995. gada 18. aprīlī Hārlemas FIOD šīs lietas izskatīšanu uzticēja Roterdamas FIOD.

- 12 1995. gada 16. maijā, pārbaudot paraugus, Kerkrādes [Kerkrade] (Hērlena [Heerlen], Nīderlande) muitas iestāde nosūtīja Kadikssas muitas dienestiem divus pieprasījumus veikt prasītāja 1995. gada 8. martā izdoto T 1 dokumentu Nr. 5102442 un Nr. 5102443 pēcmuitošanas pārbaudi. 1995. gada 29. jūnijā Spānijas dienesti Nīderlandes dienestiem darīja zināmu, ka muitas dokumenti nav nosūtīti kompetentajām iestādēm, ka divi paraugi ir viltoti un ka paraksti uz tiem nepieder nevienam no kompetentās iestādes ierēdņiem. 1995. gada 11. jūlijā Kerkrādes muitas iestāde par to informēja Roterdamas FIOD.
- 13 1995. gada 12. jūnijā Kerkrādes muitas iestāde, veicot jaunu pārbaudi, nosūtīja Kadikssas muitas dienestiem divus pieprasījumus veikt prasītāja 1995. gada 25. aprīlī izdoto T 1 dokumentu Nr. 5104187 un Nr. 5104188 pēcmuitošanas pārbaudi. 1995. gada 10. jūlijā Spānijas dienesti paziņoja Nīderlandes dienestiem, ka muitas dokumenti nav iesniegti kompetentajām iestādēm, ka zīmogi un paraksti ir viltoti. 1995. gada 19. jūlijā Kerkrādes muitas iestāde nosūtīja šos atzinumus Roterdamas FIOD.

- 14 1995. gada 9. augustā Nīderlandes Nodokļu administrācija sazinājās ar prasītāju jautājumā par nepareizi noslēgtām deklarācijām. 1995. gada 14. augustā Nīderlandes dienesti veica kratīšanu prasītāja biroju telpās un no tām paņēma lietas par Kopienas ārējā tranzīta deklarācijām, kas aizpildītas *Hector International* uzdevumā.
- 15 Nīderlandes muitas dienestu izmeklēšana parādīja, ka prasītāja aizpildītās četrpadsmit muitas deklarācijas nebija pareizi noslēgtas, preces nelikumīgi izņemot no muitas uzraudzības. Tādēļ Nīderlandes muitas iestādes saskaņā ar Muitas kodeksa 203. pantu konstatēja, ka prasītājam ir radies muitas parāds, ņemot vērā tā galvenā atbildīgā statusu attiecīgos darījumos Kopienas ārējā tranzīta režīmā. No 1996. gada janvāra līdz aprīlim Nīderlandes dienesti nosūtīja prasītājam atzinumu par ievadmuitas parāda summas samaksu. Vēlāk Nīderlandes Nodokļu administrācija atcēla šo atzinumu par ievadmuitas parāda summas samaksu atbilstoši prasītāja paziņojumiem par divām gaļas kravām, kas tika iznīcinātas ugunsgrēkā Spānijā (1995. gada 28. jūlija T 1 Nr. 5107619 un 1995. gada 7. augusta T 1 Nr. 5107922).

Administratīvais process par pieteikumu par ievadmuitas nodokļa atlaišanu

- 16 1996. gada 21. augustā prasītājs iesniedza Nīderlandes muitas dienestam pieteikumu par ievadmuitas nodokļa atlaišanu.
- 17 2000. gada 23. martā Nīderlandes dienesti iesniedza Komisijai pieteikumu par ievadmuitas nodokļa atlaišanu par labu prasītājam.

- 18 2000. gada 24. maijā Komisija Nīderlandes dienestiem iesniedza pirmo papildu informācijas pieprasījumu, ar ko tā pieprasīja norādīt tiešu lūgtā nodokļa atbrīvojuma summu. Ar 2000. gada 16. jūnija vēstuli Nīderlandes dienesti norādīja, ka prasītāja pieteikums par [nodokļa] atlaišanu neattiecas uz deklarācijām, kas ir iesniegtas pēc 1995. gada 23. marta, kad Spānijas muitas dienesti pirmo reizi paziņoja saviem Nīderlandes kolēģiem par pārkāpumiem prasītāja deklarācijās. Pieteikums par nodokļa atlaišanu ir par kopējo summu 925 706,20 Nīderlandes guldeni (NLG) jeb EUR 420 067,16.
- 19 2000. gada 4. jūlijā Komisija nosūtīja Nīderlandes dienestiem otro papildu informācijas pieprasījumu. Šis lūgums attiecās uz informācijas apmaiņu starp Nīderlandes un Spānijas dienestiem un it īpaši uz 1995. gada 23. marta faksu, ko Spānijas dienesti bija nosūtījuši Nīderlandes muitas dienestiem. Tie atbildēja Komisijai ar 2000. gada 28. jūlija vēstuli.
- 20 2000. gada 24. novembrī Komisija sagatavoja trešo papildu informācijas pieprasījumu, kas attiecās uz muitas dienestu veikto izmeklēšanu par nepareizi noslēgtām deklarācijām, par prasītāja lomu strīdīgajos darījumos un par kritērijiem, ko Nīderlandes dienesti izmantojuši, lai secinātu, ka prasītājs nav pieļāvis rupju neuzmanību. Nīderlandes dienesti atbildēja ar 2001. gada 8. augusta vēstuli, kurai pielikumā bija Roterdamas *FIOD* 1996. gada 2. septembra ziņojuma protokols.
- 21 Ar 2001. gada 11. oktobra vēstuli Komisija prasītājam darīja zināmu, ka tā noraidīs pieteikumu par ievad muitas nodokļa atlaišanu, precizējot iebildumus šajā sakarā un aicinot prasītāju sniegt apsvērumus viena mēneša laikā.

- 22 Prasītājs ar 2001. gada 9. novembra vēstuli paziņoja savu viedokli par Komisijas formulētajiem iebildumiem. Prasītājs it īpaši vērsa Komisijas uzmanību uz to, ka krāpšanu varēja veikt viens vai vairāki Spānijas muitnieki vai tā varēja rasties Spānijas muitas dienestu muitas noteikumu neizpildes dēļ.
- 23 Pēc prasītāja apgalvojumiem 2001. gada 22. novembrī Komisija nosūtīja Nīderlandes dienestiem jaunu papildu informācijas pieprasījumu. Šis ceturtais pieprasījums attiecās uz iespējamo Spānijas muitas ierēdņu līdzdalību krāpšanā. Komisija pieprasīja arī plašāku informāciju par faktiem, kas Nīderlandes dienestiem ļāva secināt, ka prasītājs nav pieļāvis rupju neuzmanību. Ar 2002. gada 2. augusta vēstuli Nīderlandes dienesti atbildēja uz Komisijas ceturto papildu informācijas pieprasījumu.
- 24 2002. gada 7. oktobrī Komisija pieņēma lēmumu *REM 08/00*, atzīstot, ka šajā lietā ievadmuitas nodokļa atlaišana nav pamatota (turpmāk tekstā — “Apstrīdētais lēmums”).
- 25 Apstrīdētajā lēmumā Komisija, pirmkārt, norāda, ka šajā lietā nav bijusi īpaša situācija Muitas kodeksa 239. panta nozīmē. Otrkārt, Komisija apstiprina, ka prasītājs ir pieļāvis rupju neuzmanību, kaut arī tas ir pieredzējis tirgus dalībnieks, kam bija jāzina muitas noteikumi un tā darījumiem piemītošais tirdzniecības risks, jo prasītājs nav veicis visas nepieciešamās darbības, lai nodrošinātos pret šiem riskiem, piemēram, novērojot citus tirgus dalībniekus un noslēdzot attiecīgu apdrošināšanas līgumu.
- 26 Ar 2002. gada 10. decembra vēstuli Nīderlandes dienesti paziņoja prasītājam, ka pieteikums par ievadmuitas nodokļa atlaišanu ir noraidīts.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 27 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 28. janvārī, prasītājs cēla šo prasību. Ar 2003. gada 31. janvāra vēstuli tas papildināja savu prasības pieteikumu un novērsa tajā trūkumus.
- 28 2003. gada 30. aprīlī Spānijas Karaliste iesniedza pieteikumu par iestāšanos lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2003. gada 5. jūnija rīkojumu Pirmās instances tiesas piektās palātas priekšsēdētājs atļāva Spānijas Karalistei iestāties lietā. 2003. gada 23. jūlijā Spānijas Karaliste iesniedza iestāšanās rakstu.
- 29 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (pirmā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu. Procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Pirmās instances tiesa uzaicināja Komisiju iesniegt atsevišķus dokumentus. Komisija apmierināja šo pieprasījumu noteiktajā termiņā.
- 30 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem tika uzskaidroti tiesas sēdē 2005. gada 12. aprīlī.
- 31 Prasītāja prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- atcelt Apstrīdēto lēmumu;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

32 Komisijas un Spānijas Karalistes, kas iestājusies lietā Komisijas atbalstam, prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt kā nepamatotu;

— piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

33 Prasītājs savas prasības pamatojumam izvirza tikai vienu pamatu, kas saistīts ar kļūdām vērtējumā un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu. Šis pamats ir sadalīts divās daļās. Pirmā daļa attiecas uz īpašas situācijas esamību Muitas kodeksa 239. panta un Īstenošanas regulas 905. panta nozīmē. Otrā daļa attiecas uz krāpšanas un rupjas neuzmanības neesamību šo normu nozīmē.

34 Vispirms ir jāatgādina, ka Muitas kodeksa 239. pants paredz iespēju pilnībā vai daļēji atmaksāt samaksāto ievadmuītas vai izvedmuītas nodokli vai atļaut muītas parādu. Šajā normā ietvertais noteikums ir precizēts Īstenošanas regulas 905. pantā, kas veido vispārējo taisnīguma klauzulu, kura it īpaši ir vērsta uz izņēmuma gadījumiem, kas paši par sevi nav ietverti nevienā no Īstenošanas regulas 900.–904. pantā paredzētajiem gadījumiem (Tiesas 1999. gada 25. februāra spriedums lietā *C-86/97 Trans-Ex-Import, Recueil*, I-1041. lpp., 18. punkts).

- 35 No minētā 905. panta redakcijas izriet, ka ievadmuitas nodokļa atmaksāšana ir atkarīga no diviem kumulatīviem nosacījumiem, proti: pirmkārt, īpašas situācijas esamības un, otrkārt, nosacījuma, ka ieinteresētā persona nav vainojama krāpšanā un rupjā neuzmanībā (Pirmās instances tiesas 2004. gada 12. februāra spriedums lietā T-282/01 *Aslantrans/Komisija, Recueil, II-693. lpp., 53. punkts*).

Par pirmo pamata daļu, kas attiecas uz īpašas situācijas esamību

Ievads

— Lietas dalībnieku argumenti

- 36 Prasītājs apgalvo, ka Komisijas secinājums, saskaņā ar kuru šajā lietā nav bijusi īpaša situācija, ir nepareizs. Īpašu situāciju veido šādi apstākļi: pirmkārt, Nīderlandes dienestu pieļautā pienākumu neizpilde un neuzmanība, izmeklējot iespējamo krāpšanu, un kavēšanās informēt prasītāju par pārkāpumiem tā iesniegtajos muitas dokumentos, ko tas tomēr uzzināja agri; otrkārt, iespējamā Spānijas muitas ierēdņa līdzdalība krāpšanā, kā arī muitas noteikumu neizpilde no Spānijas muitas puses un, treškārt, Komisijas pienākumu neizpilde muitas jautājumos.
- 37 Komisija apgalvo, ka īpaša situācija muitas noteikumu nozīmē nav bijusi. Tādējādi viens no diviem Muitas kodeksa 239. pantā paredzētajiem kumulatīvajiem nosacījumiem nav izpildīts, kas ir pietiekams pamatojums, lai noraidītu pieteikumu par ievadmuitas nodokļa atlaišanu.

- 38 Spānijas Karaliste uzskata, ka šajā lietā īpaša situācija, kas pamatotu ieviedmuitas nodokļa atlaišanu, nav bijusi, un it īpaši norāda, ka Spānijas ierēdņu līdzdalība krāpnieciskos darījumos, kas minēti Apstrīdētajā lēmumā, nav konstatēta nedz ar pierādījumiem, nedz argumentiem.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 39 Uzreiz ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nosacījumi, kas veido īpašu situāciju Īstenošanas regulas 905. panta nozīmē, pastāv tad, ja atbilstoši taisnīguma mērķim, kas ir pamatā Muitas kodeksa 239. pantam, ir konstatēti apstākļi, kas pieteikuma iesniedzēju var nostādīt īpašā situācijā salīdzinājumā ar citiem šīs pašas darbības veicošiem uzņēmējiem (Tiesas iepriekš minētais spriedums lietā *Trans-Ex-Import*, 22. punkts, un 2001. gada 27. septembra spriedums lietā *C-253/99 Bacardi*, *Recueil*, I-6493. lpp., 56. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Aslantrans*/Komisija, 56. punkts). Muitas noteikumos paredzēto taisnīguma klauzulu ir paredzēts piemērot tad, ja apstākļi, kas raksturo attiecības starp uzņēmēju un administrāciju, ir tādi, ka nav taisnīgi radīt šim uzņēmējam zaudējumu, kas parasti tam nebūtu radies (skat. pēc analogijas Tiesas 1987. gada 26. marta spriedumu lietā *58/86 Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons*, *Recueil*, 1525. lpp., 22. punkts, un 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *C-222/01 British American Tobacco*, *Recueil*, I-4683. lpp., 63. punkts).

- 40 Lai noteiktu, vai šīs lietas apstākļi veido īpašu situāciju, Komisijai ir jāizvērtē visa attiecīgā faktiskā informācija kopumā (skat. pēc analogijas Pirmās instances tiesas 1995. gada 9. novembra spriedumu lietā *T-346/94 France-aviation*/Komisija, *Recueil*, II-2841. lpp., 34. punkts, un 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā *T-205/99 Hyper*/Komisija, *Recueil*, II-3141. lpp., 93. punkts). Tomēr, ja Komisijai ir rīcības brīvība attiecībā uz taisnīguma klauzulas piemērošanu, tai šī brīvība jāizmanto, reāli izsverot, no vienas puses, Kopienas intereses nodrošināt muitas noteikumu ievērošanu un, no otras puses, labticīga uzņēmēja intereses neciest

zaudējumu, ja tas pārsniedz parasto tirdzniecības risku (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Hyper/Komisija*, 95. punkts).

- 41 Ņemot vērā šos principus, ir jāizvērtē, vai Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, Apstrīdētajā lēmumā atzīstot, ka prasītāja norādītie apstākļi nav veidojuši īpašu situāciju.

Par iespējamo Nīderlandes dienestu neuzmanību, izmeklējot krāpšanu, un kavēšanos informēt prasītāju par pārkāpumiem tā sagatavotajos muitas dokumentos

— Lietas dalībnieku argumenti

- 42 Prasītājs norāda — lai gan krāpšana ir parasts risks, kas uzņēmējiem ir jāuzņemas, tas, ka valsts iestādes izmeklēšanas interesēs ar nodomu atļāvās veikt pārkāpumus, ar to radot galvenā atbildīgā muitas parādu, ir radījis [galvenajam atbildīgajam] īpašu situāciju salīdzinājumā ar citiem uzņēmējiem, kas veic šo darbību (Tiesas 1999. gada 7. septembra spriedums lietā *C-61/98 De Haan, Recueil*, I-5003. lpp., 56. punkts).
- 43 Prasītājs uzsver, ka 1995. gada 23. martā Spānijas dienesti norādīja Roterdamas *DIC*, ka zīmogi uz vienas no T 1 deklarācijām ir viltoti. 1995. gada 31. martā Roterdamas *DIC* paziņoja par šo pārkāpumu Hārlemas *FIOD*, kam bija jāuzsāk izmeklēšana. Līdz

ar to Nīderlandes dienesti jau 1995. gada martā bija informēti par to, ka notiek krāpšana, kas skar prasītāju. Prasītājs norāda, ka Nīderlandes dienesti tomēr neinformēja to par šo krāpšanu piecus mēnešus. Šajā sakarā tas uzskata — praktiski nav iespējams, ka muitas dienesti nebūtu apzināti nolēmuši par to paziņot tikai vēlāk. Muitas dienesti un Roterdamas *DIC*, kas abi ietilpst Nīderlandes nodokļu administrācijā, nevar apgalvot, ka krāpšanas izmeklēšana bija jāveic citām iestādēm, lai pamatotu kavēšanos, sniedzot prasītājam paziņojumu.

44 Gadījumā, ja Pirmās instances tiesa uzskata, ka Nīderlandes dienesti ir apzināti pieļāvuši krāpšanu, prasītājs apgalvo, ka dienesti ir bijuši neuzmanīgi, uzreiz neziņojot par tiem zināmo krāpšanu. Turklāt prasītājs uzskata, ka Nīderlandes dienesti nav pietiekami rūpīgi izmeklējuši minēto pārkāpumu.

45 Prasītājs uzskata, ka šīs informācijas neizpaušana no muitas dienestu puses nav pamatojama ar argumentu, ka sākumā [ši informācija] bija jāsalīdzina ar citiem dokumentiem. Prasītājs uzskata, ka 1995. gada martā šie dienesti jau varēja noteikt sakarību starp *Hector International* vārdā izdoto T 1 dokumentu un viltotajiem zīmogiem. Kaut arī šīs deklarācijas tiešām attiecās uz dažādām precēm, visos gadījumos tas bija gaļas pārvadāšanas darījums un šajās deklarācijās bija minēts viens un tas pats deklarētājs, saņēmējs, pārvadātājs un iebraukšanas un galapunkta muitas iestāde. Šo dienestu neuzmanības dēļ, identificējot un salīdzinot atbilstīgo informāciju, un izmeklēšanas ilguma dēļ prasītājam, kuram šie pārkāpumi nebija zināmi un kurš turpināja izdot T 1 dokumentus, varēja nepamatoti rasties muitas parāds. Tomēr atbildīgajai personai nebūtu jācieš zaudējumi, kas rodas sakarā ar nepareizu, neuzmanīgu un nokavētu muitas dienestu reakciju.

- 46 Prasītājs arī norāda, ka saskaņā ar Īstenošanas regulas 379. panta 1. punktu muitas dienestiem bija savlaicīgi jāziņo deklarētājam par pārkāpumu. Pat tad, ja absolūtas pārlicības par krāpšanas esamību nav, muitas dienestu aizdomas vien ir pietiekamas, lai atbildīgā persona tiktu brīdināta.
- 47 Prasītājs norāda, ka saskaņā ar Muitas kodeksa 94. pantu tam kā muitas deklarētājam bija jāsniedz galvojums par izsniegtajiem T 1 dokumentiem. Tādējādi tam bija jāzodod vispārējs nodrošinājums attiecībā uz visiem secīgajiem darījumiem atbilstoši Muitas kodeksa 191. pantam. Tas norāda, ka muitas dienestiem, konstatējot, ka [procedūra attiecībā uz] 1995. gada 16. janvāra T 1 dokumentu Nr. 5100508 nav uzskatāma par slēgtu, acīmredzami bija jāuzliek nodoklis, kurš bija jāapmaksā ar izsniegto galvojumu. Tomēr muitas dienesti nevarēja īsā termiņā uzsākt nodokļu pierēģistrēšanu un atgūšanu pretēji tam, kas paredzēts Muitas kodeksa 220. panta pirmajā daļā un 221. panta pirmajā daļā. Tādēļ 1995. gada marta beigās prasītāja galvojums vairs nebija pietiekams. Tātad pēc šīs dienas prasītājs nevarēja izsniegt T 1 dokumentu, jo nodrošinājums nebija papildināts atbilstoši Muitas kodeksa 198. pantam. Šī Nīderlandes dienestu muitas noteikumu neizpilde nodarīja prasītājam smagus zaudējumus.
- 48 Prasītājs secina, ka tas būtu varējis izvairīties no muitas parāda rašanās, ja Nīderlandes dienesti tam būtu paziņojuši par iespējamo krāpšanu. Reaģējot nepamatoti vēlu, Nīderlandes dienesti radīja īpašu situāciju, kā rezultātā prasītājs nonāca neizdevīgākā stāvoklī nekā citi uzņēmēji (Pirmās instances tiesas 2001. gada 7. jūnija spriedums lietā T-330/99 *Spedition Wilhelm Rotermund*/Komisija, *Recueil*, II-1619. lpp.).
- 49 Komisija norāda, ka šajā lietā Nīderlandes dienesti nav zinājuši par krāpšanu un nav apzināti pieļāvuši pārkāpumus izmeklēšanas interesēs atšķirībā no situācijas, kas bija

pamatā *De Haan* spriedumam. Kā izriet tiklab no Nīderlandes dienestiem iesniegtā pieprasījuma, kā arī no 1998. gada 24. septembra vēstules Roterdamas muitas apgabala Iemaksu departamentam, ar ko prasītāja sūdzība tika noraidīta, tikai 1995. gada 24. jūlijā *FIOD* noteica sakarību starp dažādiem pārkāpumiem, kas tika atklāti vairāku sākotnēji atsevišķu izmeklēšanu rezultātā.

50 Turklāt Komisija norāda, ka Nīderlandes dienesti nav nepamatoti kavējušies, nosakot sakarību starp to rīcībā esošo informāciju un tās paziņošanu prasītājam. Tādējādi laikposms, kas pagājis no atzinuma par pirmā dokumenta nepareizu noslēgšanu saņemšanas Nīderlandē, bija absolūti nepieciešams, lai noteiktu saistību ar konstatētajiem pārkāpumiem četros citos dokumentos un lai noteiktu šo kļūdu veidu un apjomu, ko varēja apstiprināt Nīderlandes nodokļu dienesti savā lēmumā par prasītāja sūdzības noraidīšanu. Šīs izmeklēšanas laikā dažādi attiecīgie Nīderlandes administrācijas dienesti strādāja aktīvi.

51 Komisija turklāt norāda, ka valsts iestādēm nav tiesiska pienākuma nekavējoties informēt deklarētāju, ja tās konstatē pārkāpumus Kopienas tranzīta procedūrā, un norāda, ka šāds pienākums jau iepriekš izslēgtu jebkuru izmeklēšanu par iespējamo minētā deklarētāja līdzdalību pārkāpumos. Šajā sakarā Komisija norāda, ka *De Haan* judikatūra nav attiecināma uz šo lietu, jo šāds lēmums ir pretējs šaurajai interpretācijai, kas piemērojama lietās par normām, kuras paredz atbrīvošanu no ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa (Tiesas 1999. gada 11. novembra spriedums lietā C-48/98 *Söhl & Söhlke, Recueil*, I-7877. lpp.).

52 Kas attiecas uz prasītāja argumentiem, ka Nīderlandes dienesti ir pārkāpuši Īstenošanas regulas 379. panta 1. punktu un Muitas kodeksa 220. panta 1. punktu

un 221. panta 1. punktu, Komisija apgalvo, ka runa ir par jauniem pamatiem, kurus prasītājs pirmo reizi izvirza replikas stadijā un kas nav pamatoti ar procesā izvirzītajiem elementiem. Līdz ar to Komisija lūdz Pirmās instances tiesu atzīt tos par nepieņemamiem. Pakārtoti Komisija norāda, ka no Īstenošanas regulas 379. panta 1. punkta redakcijas izriet, ka vēlākais vienpadsmit mēnešu laikā no Kopienas tranzīta deklarācijas reģistrācijas dienas Nīderlandes dienestiem jāpaziņo par to deklarētājam. Runājot par iespējamo Muitas kodeksa 220. un 221. panta pārkāpumu, Komisija norāda, ka, tiklīdz Nīderlandes dienesti konstatēja krāpniecisku darījumu pastāvēšanu, tie steigšus par to informēja prasītāju un saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem uzsāka konstatētās muitas parāda summas ieģrāmatošanu, paziņošanu un atgūšanu.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 53 Ievadā Pirmās instances tiesa norāda, ka nevar piekrist Komisijas argumentam, saskaņā ar kuru prasītājs pirmo reizi replikas stadijā izvirzīja divus pamatus par to, ka Nīderlandes dienesti ir pārkāpuši Īstenošanas regulas 379. panta 1. punktu un Muitas kodeksa 220. panta 1. punktu un 221. panta 1. punktu. Faktiski ir jāatzīst, ka ar šiem argumentiem prasītājs tikai precizē un attīsta pamatu par iespējamo Nīderlandes dienestu kavēšanos ziņot par pastāvošiem pārkāpumiem šo muitas deklarāciju noslēgšanā. Ir jāpiebilst, ka šis pamats ir ietverts jau pašā pirmajā prasības pieteikumā (skat. it īpaši prasības pieteikuma 24. un 34.–40. punktu).
- 54 Jānorāda, ka nepieciešamība veikt izmeklēšanu, kuras nolūks ir identificēt un aizturēt personas, kas ir veikušas krāpšanu vai plāno to darīt, vai to līdzdalībniekus, var būt likumīgs pamatojums tam, ka par izmeklēšanu apzināti netiek pilnībā vai

daļēji informēts galvenais atbildīgais, pat ja tas netiek vainots krāpšanas darbībā (iepriekš minētais spriedums lietā *De Haan*, 32. punkts). Tātad valsts iestādēm ir tiesības apzināti pieļaut pārkāpumus, lai darītu visu iespējamo nolūkā atklāt pārkāpēju tīklu, identificēt krāpniekus un savākt vai nostiprināt pierādījumus. Tomēr pienākuma uzlikšana atbildīgajai personai maksāt muitas parādu, kas izriet no šīs izvēles, kura saistīta ar pārkāpumu izmeklēšanu, ir pretrunā taisnīguma klauzulas mērķiem, kas ir pamatā Īstenošanas regulas 905. pantam, jo atbildīgā persona tādējādi atrastos izņēmuma situācijā salīdzinājumā ar citiem uzņēmējiem, kuri veic tādu pašu darbību. Tādējādi atbildīgās personas nebrīdināšana par šīs izmeklēšanas norisi muitas vai policijas iestāžu veiktās izmeklēšanas interesēs ir īpaša situācija, ja atbildīgā persona nav vainojama krāpšanā vai nolaidībā (iepriekš minētie spriedumi lietās *De Haan*, 53. punkts; *British American Tobacco*, 64. punkts; Pirmās instances tiesas 2004. gada 14. decembra spriedums lietā T-332/02 *Nordspedizionieri di Danielis Livio u.c./Komisija*, Krājums, II-4405. lpp., 51. punkts).

- 55 Šajā lietā, kā tas izriet arī no Roterdamas *FIOD* 1996. gada 2. septembra ziņojuma, krāpšana prasītāja izdotajās deklarācijās tika atklāta dažādu Nīderlandes iestāžu dienestu trīs neatkarīgu pasākumu rezultātā. Pirmo pārkāpumu atklāja Roterdamas *DIC* 1995. gada 20. un 23. martā, veicot izmeklēšanu par teļa gaļas kakla gabalu transportēšanu (skat. iepriekš 11. punktu). Otro pārkāpumu atklāja Kērkrades muitas iestāde 1995. gada 29. jūnijā, veicot paraugu pārbaudi (skat. iepriekš 12. punktu). Trešo pārkāpumu atklāja Kērkrades muitas iestāde 1995. gada 10. jūlijā pēc tam, kad tika konstatēts, ka muitas deklarācijās nebija pilnībā aizpildītas ailes "Galamērķa muitas iestādes kontrole" (skat. iepriekš 13. punktu). Turklāt šie divi pēdējie pārkāpumi attiecās uz precēm, kas nav teļa gaļas kakla gabali, proti, uz liellopu gaļu un mājputnu gaļu. Tāpat ir jāpiebilst, ka Roterdamas *FIOD* konstatēja sakarību starp šīm trijām lietām tikai 1995. gada 24. jūlijā. Tātad ir jāsecina, ka šajā lietā Nīderlandes muitas dienesti nav apzināti izdarījuši likumpārkāpumus nolūkā identificēt un aizturēt veiktās krāpšanas organizētājus vai līdzdalībniekus.

- 56 Katrā ziņā ir jāatzīst, ka 1995. gada 23. martā Nīderlandes muitas iestādes jau zināja par vienu krāpšanas gadījumu Kopienas ārējā tranzīta režīmā, par ko prasītājs bija izdevis deklarāciju un kurā tas bija galvenais atbildīgais attiecībā uz tranzītu. Taču Nīderlandes dienesti prasītājam par to paziņoja tikai 1995. gada 9. augustā, t.i., četrus ar pusi mēnešus vēlāk.
- 57 Ir svarīgi atzīmēt, ka Īstenošanas regulas 379. panta 1. punkts nosaka: ja, kā tas ir šajā lietā, sūtījumu galamērķa muitas iestādē neuzrāda un pārkāpuma vietu nevar konstatēt, izbraukšanas valsts muitas dienests par to ziņo galvenajam atbildīgajam "cik drīz vien iespējams". Kaut arī šī norma neparedz konkrētu termiņu galvenā atbildīgā informēšanai, tikai nosakot, ka šāda paziņošana jāveic ne vēlāk kā līdz vienpadsmitā mēneša beigām no Kopienas tranzīta deklarācijas reģistrācijas dienas, tā uzliek valsts iestādēm pienākumu ievērot rūpību, informējot galveno atbildīgo.
- 58 Šai atbildīgās personas informēšanai par nenoslēgto muitas darījumu ir vairāki mērķi. Pirmkārt, saskaņā ar Īstenošanas regulas 379. panta 2. punktu šim paziņojumam jānorāda trīs mēnešu termiņš, kurā atbildīgajai personai izbraukšanas muitas iestādē jāiesniedz pierādījums par tranzīta darījuma likumību vai par pārkāpuma vietu. Tādējādi minētā termiņa paziņošana galvenajam atbildīgajam ir priekšnoteikums, lai muitas dienesti piedzītu muitas parādu, un šis termiņš ir vērst uz galvenā atbildīgā interešu aizsardzību (Tiesas 2005. gada 20. janvāra spriedums lietā C-300/03 *Honeywell Aerospace*, Krājums, I-689. lpp., 23. un 24. punkts). Otrkārt, šis paziņojums ļauj labticīgam uzņēmējam atklāt, ka krava ir piesavināta, un tādējādi veikt vajadzīgos pasākumus, lai novērstu muitas parāda rašanos sakarā ar turpmākām līdzīgām kravām. Treškārt, informācija par šo pārkāpumu galvenajam atbildīgajam nākotnē ļautu papildināt muitas dienestiem sniegto nodrošinājumu nolūkā panākt šī muitas parāda nomaksu saskaņā ar Muitas kodeksa 198. pantu.

- 59 Jānorāda, ka tūlītēja neziņošana atbildīgajai personai par atklāto krāpšanu, kas uz to attiecas, un iepriekšējas izmeklēšanas uzsākšana šajā sakarā nav muitas dienestu nolaidīga rīcība. Tāpat kā šie dienesti var likumīgā veidā apzināti atļauties pārkāpumus, lai pēc iespējas labāk atklātu pārkāpēju tiklu, identificētu krāpniekus un savāktu vai nostiprinātu pierādījumus (iepriekš minētais spriedums lietā *De Haan*, 53. punkts), tie likumīgi var sākt izmeklēšanu par pārkāpumiem, kas konstatēti Kopienas tranzīta ietvaros, neziņojot par to galvenajam atbildīgajam, lai noteiktu konstatēto pārkāpumu veidu un plašumu un novērtētu dažādu uzņēmēju atbildību, kas piedalās šajā darījumā, ieskaitot paša galvenā atbildīgā atbildību. Iepriekšēja paziņošana minētā muitas darījuma dalībniekiem par krāpšanas esamību faktiski varētu traucēt izmeklēšanu un sarežģīt attiecīgo pierādījumu savākšanu.
- 60 Tomēr, kā Tiesa norādījusi arī iepriekš minētajā spriedumā lietā *De Haan*, ja muitas vai policijas dienestu veiktā izmeklēšana ir likumīga, vajadzība veikt sīkāku izmeklēšanu, ja atbildīgā persona nav vainojama krāpšanā vai nolaidībā un ja tā nav tikusi informēta par izmeklēšanas norisi, ir īpaša situācija (iepriekš minētais spriedums lietā *De Haan*, 53. punkts). Kā tiesas sēdē atzina Komisija, neziņošana galvenajam atbildīgajam — personai, kas cietusi no krāpšanas — par pēkšņi atklātu krāpšanu, sākot no noteikta brīža, lietas apstākļos ir tāds apstāklis, kas [galvenajam atbildīgajam] rada īpašu situāciju attiecībā uz muitas parādu par krāpnieciskām darbībām pēc šīs krāpšanas atklāšanas, bet ne saistībā ar to brīdi, kad galvenais atbildīgais par šo krāpšanu ticis informēts.
- 61 Muitas parāda uzlikšana, kas izriet no tā, ka valsts iestādes nemaz nav brīdinājušas labticīgu uzņēmēju par pastāvošu krāpšanu, kas to skar, vai ir brīdinājušas par to novēloti, ir pretrunā taisnīguma klauzulas mērķiem, radot atbildīgajai personai izņēmuma situāciju salīdzinājumā ar citiem uzņēmējiem, kas veic šo darbību. Tātad radīt šim uzņēmējam zaudējumus, kas parasti tam nebūtu radušies, nebūtu taisnīgi

(iepriekš minētie spriedumi *Coopérative agricole d'approvisionnement des Aviron*s, 22. punkts, un *British American Tobacco*, 63. punkts) un tas pārsniegtu tā uzņēmējdarbības parasto darījumu risku (iepriekš minētais spriedums *Hyper*/Komisija, 95. punkts).

- 62 Šajā lietā ir jānosaka, no kura brīža Nīderlandes dienesti varēja informēt prasītāju par attiecīgajiem pārkāpumiem. 1995. gada 23. martā Roterdamas *DIC* atklāja pirmo krāpšanas gadījumu, kas skāra prasītāju; tas attiecās uz 1995. gada 16. janvāra T 1 dokumentu Nr. 5100508. Hārlemas *FIOD* par to uzzināja 1995. gada 31. martā, bet Roterdamas *FIOD* par to tika informēts 1995. gada 18. aprīlī. Ir zināms, ka atbildīgā iestāde, kurai bija jāizmeklē attiecīgie pārkāpumi un jāpaziņo par tiem prasītājam, bija *FIOD*. Tomēr no 1995. gada 18. aprīļa Roterdamas *FIOD* veica izmeklēšanu par konstatēto krāpšanu. Taču prasītājam par konstatēto pārkāpumu tas paziņoja tikai 1995. gada 9. augustā.
- 63 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina — kaut arī Nīderlandes dienesti, veicot izmeklēšanu, nepieļāva nolaidību, tas, ka šie dienesti noteiktā laikposmā un minētās izmeklēšanas interesēs nebrīdināja prasītāju par krāpšanu, kas to skar, radīja tam īpašu situāciju attiecībā uz muitas parāda daļu par attiecīgajiem Kopienas ārējā tranzīta darījumiem. Ja muitas iestādes pieņemamā termiņā, skaitot no 1995. gada 18. aprīļa — kas ir diena, kad par to uzzināja Roterdamas *FIOD*, — būtu informējušas prasītāju par pārkāpumiem deklarācijās, tad pēc krāpnieciskām darbībām ar minēto kravu tas būtu varējis veikt vajadzīgos pasākumus, lai izvairītos no muitas parāda par veiktajiem pārvadājumiem pēc 1995. gada 12. jūnija. Tāpēc Pirmās instances tiesa uzskata, ka šajā gadījumā un attiecībā uz muitas parādu, kas radās no prasītāja izsniegtajām deklarācijām pēc 1995. gada 12. jūnija, īpašas situācijas pastāvēšanas nosacījumi ir izpildīti.

- 64 Tātad ir jāsecina, ka Komisija ir veikusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka attiecībā uz muitas parādu, kas radās sakarā ar prasītāja veiktajām darbībām pēc 1995. gada 12. jūnija, prasītājs nebija īpašā situācijā Muitas kodeksa 239. panta un Īstenošanas regulas 905. panta nozīmē.
- 65 Līdz ar to, neņemot par citiem prasītāja izvirzītajiem apstākļiem, šī pamata pirmā daļa ir apmierināma.

Par pamata otro daļu, kas balstīta uz to, ka prasītājs nav vainojams krāpšanā un rupjā neuzmanībā

Lietas dalībnieku argumenti

- 66 Prasītājs apgalvo — nav apstrīdēts, ka tas ir rīkojies labā ticībā un nav bijis iesaistīts krāpšanā. Tomēr Komisija tam nepamatoti pārmet rupju neuzmanību.
- 67 Prasītājs norāda, ka pieteikumā par nodokļa atlaišanu Nīderlandes dienesti norādīja Komisijai, ka prasītāju nevar vainot nekādā rupjā neuzmanībā. Tie apstiprināja šo apgalvojumu arī administratīvajā procesā, it īpaši, atbildot uz diviem — 2001. gada 8. augusta un 2002. gada 2. augusta — Komisijas papildu informācijas pieprasījumiem. Prasītājs norāda, ka šādas neuzmanības esamības novērtējums Komisijai jāveic, pamatojoties uz visu attiecīgo informāciju, ieskaitot valsts iestāžu deklarācijas (iepriekš minētais spriedums lietā *France-aviation/Komisija*, 36. punkts),

kurās ieinteresētajai personai ir tiesības tikt uzklausītai (Pirmās instances tiesas 2000. gada 18. janvāra spriedums lietā T-290/97 *Mehibas Dordtselaan/Komisija, Recueil*, II-15. lpp., 27.–29. punkts). Komisija Nīderlandes dienestu viedoklim nepiekrīta, tomēr nenorādot pietiekamus iemeslus.

- 68 Tāpat prasītājs norāda, ka — kā tas izriet arī no Komisijas prakses (Komisijas 2001. gada 23. jūlija Lēmumi *REM 21/00, 22/00, 23/00 un 24/00*, 42. punkts) un no judikatūras (Pirmās instances tiesas 1998. gada 19. februāra spriedums lietā T-42/96 *Eyckeler & Malt/Komisija, Recueil*, II-401. lpp., 159. un 160. punkts), — lai konstatētu rupjas neuzmanības esamību, ir jāpārbauda, vai atbildīgās personas rīcība bija pretēja parastai tirdzniecības praksei. Šajā lietā tās rīcība bija saderīga ar šādu praksi. Runājot it īpaši par pārmērumu, ka tas nav noslēdzis apdrošināšanas līgumu preču pārvadāšanai, prasītājs uzsver — Nīderlandes dienesti savā 2002. gada 2. augusta atbildē uz Komisijas informācijas pieprasījumu norādīja, ka lietas faktisko apstākļu rašanās laikā šādu apdrošināšanu veikt nebija viegli un ka tā vairs netika izmantota. Turklāt prasītājs uzskata, ka tas, vai prasītājs bija veicis šādu apdrošināšanu vai nē, nekādi neietekmē rupjas neuzmanības esamību. Visbeidzot, prasītājs uzsver — lai arī Komisija ir norādījusi, ka apdrošināšanas līguma noslēgšana bija tikai viens no rupjas neuzmanības esamības novērtēšanas kritērijiem, tā tomēr nav nedz norādījusi, nedz arī precizējusi citus šajā lietā piemērojamos kritērijus. Prasītājs secina, ka tādēļ tas nav varējis atbilstoši reaģēt.

- 69 Turklāt prasītājs uzsver, ka tā neuzmanība tirdzniecības attiecībās ar *Hector International* nav pierādīta. Tas norāda, ka kopš 1993. gada marta *Hector International* veica pārvadājumus prasītāja māsas sabiedrības — *LEP International UK* — labā, kas ar šo sadarbību bija apmierināta. Pēc *Hector International* lūguma *LEP International UK* sazinājās ar prasītāju. Prasītājs sagatavoja dokumentus T 1 *Hector International* labā tikai pēc tam, kad bija pārliecinājies par tā maksātspēju un kad bija saņēmis deklarāciju par *Hector International* atbildību un nodrošinājumu muitas dokumentu nepareizas noslēgšanas gadījumā. Turklāt prasītājs pārliecinājās,

ka katru reizi tika izsniegts tikai noteikts skaits T 1 dokumentu un ka jauni dokumenti tika izsniegti tikai tad, kad iepriekšējos dokumentus pamatoti varēja uzskatīt par noslēgtiem. Prasītājs vienmēr pieprasīja, lai *Hector International* uzrādītu T 1 dokumenta 5. eksemplāra talonu, uz kura vienmēr bija Spānijas muitas zīmogs un Spānijas muitas ierēdņa paraksts, kuri vēlāk izrādījās viltoti. Turklāt prasītājs par katru kravu saņēma *CMR* transporta preču pavadzīmi, kas bija parakstīta un uz kuras bija zīmogs par saņemšanu, pierādot, ka gaļa ir nogādāta galapunktā. Tātad prasītājs bija darījis visu iespējamo, lai novērstu zaudējumus, ko rada nenoslēgti muitas dokumenti, un tādējādi nav pieļāvis neuzmanību.

70 Komisija uzskata — Apstrīdētajā lēmumā tā ir tiesiski pamatoti secinājusi, ka prasītāja rupja neuzmanība nav pierādīta.

71 Tā norāda, ka jautājums par prasītāja rupju neuzmanību neattiecas uz to, vai tas bija labticīgs prasītājs vai nē. Komisija atzīst — Nīderlandes muiža to ir informējusi, ka prasītājs nav vainojams nedz krāpšanā, nedz neuzmanībā. Tomēr tā atgādina, ka tā divas reizes pieprasījusi, lai muiža precīzē savu nostāju — pirmo reizi 2000. gada 24. novembra informācijas pieprasījumā un otro reizi 2001. gada 22. novembra informācijas pieprasījumā. Taču Nīderlandes dienestu atbildes nebija lietderīgas, lai noteiktu prasītāja rupjas neuzmanības esamību šajā lietā, jo pēc šiem paziņojumiem minētie dienesti varēja neierobežoti piemērot nevainīguma prezumpcijas principu, uzskatot, ka prasītājs bija labticīga sabiedrība, kamēr nav pierādīts pretējais.

72 Komisija uzsver, ka, nosakot, vai galvenais atbildīgs ir pieļāvis rupju neuzmanību, ir jāņem vērā tā īpašie pienākumi Kopienas tranzīta režīmā. Tā norāda — kā minēts

Apstrīdētā lēmuma 46. punktā, — ka tādēļ tai ir jāņem vērā atbildīgās personas pieredze, rūpība, ko tā ir parādījusi, un tiesiskā regulējuma sarežģītība (Pirmās instances tiesas 1996. gada 5. jūnija spriedums lietā T-75/95 *Günzler Aluminium/ Komisija, Recueil*, II-497. lpp.). Tomēr kā muitas pārvaldītāja sabiedrība prasītājs bija pieredzējis tirgus dalībnieks, kam bija jāzina šiem darījumiem piemītošais tirdzniecības risks (Apstrīdētā lēmuma 47. apsvērums). Turklāt tiesiskais regulējums attiecībā uz tranzīta darījumiem skaidri precizēja galvenā atbildīgā pienākumus un no tiem izrietošo atbildību (Apstrīdētā lēmuma 48. apsvērums). Visbeidzot, deklarētajam bija jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātos pret tirdzniecības risku; tas netika izdarīts (Apstrīdētā lēmuma 49. un 50. apsvērums).

73 It īpaši runājot par to, vai prasītājs ir ievērojis rūpību, Komisija norāda, ka apdrošināšanas segums ir tikai novērtēšanas elements. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, tās secinājums, saskaņā ar kuru prasītājs nebija ievērojis vajadzīgo piesardzību, lai izvairītos no iespējamiem riskiem, ir pareizs.

74 Runājot par piesardzību, kas prasītājam bija jāievēro, lai nodrošinātu *Hector International* uzticamību, Komisija uzsver — prasītājs šos faktiskos apstākļus ir norādījis tikai replikā. Tā atgādina, ka prasītājs ir parakstījis deklarāciju, kurā tas apstiprina, ka nevēlas neko pievienot Nīderlandes dienestu iesniegtajai lietai un ka tam jau ir bijusi iespēja iesniegt apsvērumus par Komisijas 2001. gada 11. oktobra vēstuli, kurā tā skaidri secināja, ka prasītājs vainojams rupjā neuzmanībā. Tādējādi Komisija uzskata, ka prasītājs šajā procesa stadijā nevar pamatoties uz šiem jaunajiem faktiskajiem apstākļiem, izvirzot pamatu, ka Apstrīdētais lēmums nav bijis pietiekami pamatots.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 75 Lai izvērtētu, vai ir pieļauta rupja neuzmanība Muitas kodeksa 239. panta un Īstenošanas regulas 905. panta nozīmē, ir jāņem vērā to normu sarežģītība, kuru neizpildes rezultātā rodas muitas parāds, kā arī uzņēmēja profesionālā pieredze un rūpība (iepriekš minētā sprieduma *Söhl & Söhlke* 56. pants).
- 76 Šajā lietā Komisija Apstrīdētajā lēmumā norādīja: pirmkārt, ka prasītājam kā pieredzējušam tirgus dalībniekam bija jāzina muitas tiesiskais regulējums un savas uzņēmējdarbības darījumu riski (47. apsvērums); otrkārt, ka tiesiskais regulējums attiecībā uz tranzīta darījumiem skaidri precizē galvenā atbildīgā pienākumus un no tiem izrietošo atbildību (48. apsvērums), un, treškārt, ka, ņemot vērā šo galvenā atbildīgā atbildību, prasītājam bija jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātos pret darījumu risku (49. apsvērums).
- 77 Taču trīs iepriekš minētie elementi, proti, tiesiskā regulējuma sarežģītība, uzņēmēja profesionālā pieredze un rūpība, ir tikai novērtēšanas kritēriji, uz kuru pamata Komisijai konkrēti jānovērtē, vai uzņēmēja rīcība bija rupji neuzmanīga (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Söhl & Söhlke*, 59. punkts). Komisijas pienākums, veicot analīzi, ir noteikt nodokļa atbrīvojuma pieprasītāja konkrētas darbības vai bezdarbību, kuras katra atsevišķi vai visas kopā veido rupju neuzmanību, it īpaši ņemot vērā minētos kritērijus.
- 78 Šajā sakarā ir svarīgi piebilst, ka Nīderlandes iestādes gan pieteikumā par nodokļa atlaišanu, gan arī divas reizes administratīvajā procesā Komisijā ir secinājušas: nav pierādīts, ka prasītājs būtu veicis krāpšanu vai pieļāvis rupju neuzmanību. Tomēr

Komisija Apstrīdētajā lēmumā norāda, ka prasītāja rīcība ir jāuzskata par rupju neuzmanību (51. apsvērums). Taču, ja Komisija neievērotu šo valsts iestāžu nostāju (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *France-aviation*/Komisija, 36. punkts), tai, pamatojoties uz attiecīgajiem faktiem, būtu jāpierāda, ka prasītāja rīcība bijusi acīmredzami neuzmanīga.

79 Taču, kā Komisija ir atzinusi tiesas sēdē, Apstrīdētajā lēmumā ir norāde tikai uz divām prasītāja īpašām darbībām, kas varētu pamatot, ka prasītājs ir pieļāvis rupju neuzmanību. Runa ir, pirmkārt, par to, ka netika novēroti jauni tirgus dalībnieki un, otrkārt, par to, ka netika noslēgti attiecīgie apdrošināšanas līgumi (49. apsvērums).

80 Kas attiecas uz pirmo pārmetumu par iespējamo prasītāja bezdarbību saistībā ar citu tirgus dalībnieku novērošanu, Apstrīdētajā lēmumā nekādi nav precizēts, kādā veidā prasītājs šajā sakarā ir bijis neuzmanīgs. Tā kā šis pārmetums ne mazākajā mērā nav attīstīts tālāk, Pirmās instances tiesai nākas atzīt, ka tas nav pierādīts. Pieņemt šo iebildumu nozīmētu uzskatīt — tas, ka uzņēmēji kļūst par personām, kas cietušas no trešo personu, ar kurām tiem bijušas darījumu attiecības, krāpnieciskām darbībām, ir rupjas neuzmanības pierādījums.

81 Turklāt ir svarīgi piebilst — prasītājs apgalvo, ka ir veicis vairākus piesardzības pasākumus attiecībā uz *Hector International*. Proti, tas nesagatavoja T 1 dokumentus *Hector International*, kamēr nebija drošs, ka šī sabiedrība ir maksātspējīga, un kamēr nebija saņēmis deklarāciju par sabiedrības atbildību un nodrošinājumu muitas dokumentu nepareizas noslēgšanas gadījumā. Turklāt tas nodrošinājās, ka katru reizi tika sagatavots tikai noteikts T 1 dokumentu skaits un ka jauni dokumenti tika izrakstīti tikai tad, kad iepriekšējos dokumentus varēja pamatot uzskatīt par noslēgtiem. Visbeidzot, prasītājs vienmēr pieprasīja T 1 dokumenta 5. eksemplāra talonu, uz kura vienmēr bija Spānijas muitas zīmogs

un Spānijas muitas dienesta ierēdņa paraksts, kā arī par saņemšanu parakstītas un apzīmogotas *CMR* transporta preču pavadzīmes. Šie piesardzības pasākumi, kuru esamību Komisija neapstrīdēja, norāda uz prasītāja apdomīgu un atbilstošu rīcību, novērojot citus tirgus dalībniekus attiecīgajos muitas darījumos.

- 82 Pirmās instances tiesa nevar piekrist Komisijas argumentam, saskaņā ar kuru prasītāja atsaukšanās uz šiem faktiskajiem apstākļiem nav pamatota tādēļ, ka tie tika izvirzīti, tikai iesniedzot replikas rakstu. Ir jāatgādina — Komisijas pienākums šajā lietā ir pierādīt, ka prasītājs pieļāvis rupju neuzmanību. Taču 2001. gada 11. oktobra vēstulē, ar kuru tā iesniedza savus iebildumus, Komisija neprecizēja, kāpēc tā uzskata, ka prasītājs ir bijis neuzmanīgs, novērojot citus tirgus dalībniekus. Prasītājs savā 2001. gada 9. novembra atbildē apgalvoja, ka nav bijis neuzmanīgs, it īpaši norādot, ka tas ir rīkojies apzinīgi attiecībā uz pārvadājumiem un ka tas nav varējis pārbaudīt, vai [deklarāciju] noslēgšanas laikā ir pieļauti pārkāpumi. Tāpat Apstrīdētajā lēmumā Komisija izvirzīja iebildumu, kas pamatots ar iespējamo citu tirgus dalībnieku nepietiekamu novērošanu, tomēr to neprecizējot. Pieteikumā par lietas ierosināšanu prasītājs atkārtoja, ka to nevar vainot konstatētajos pārkāpumos, un norādīja, ka tā rīcība šajā gadījumā bija saderīga ar parasto tirdzniecības praksi. Iebildumu rakstā Komisija atkārtoti pauda savu nostāju un apstrīdēja prasītāja apgalvojumus. Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītājam nevar pārmest, ka tas replikas rakstā sniedzis argumentus un faktiskos apstākļus, kas ir vērsti pret Apstrīdētajā lēmumā un iebildumu rakstā ietvertu viedokli.

- 83 Attiecībā uz otro pārmetumu, kas pamatots ar to, ka prasītājs nebija noslēdzis atbilstīgus apdrošināšanas līgumus, ir svarīgi atzīmēt — uzņēmēju pienākums ir nodrošināties pret parastiem darījumu riskiem un, tā kā vienkārši zaudējums nav īpaša situācija Kopienas muitas tiesiskā regulējuma nozīmē (šajā sakarā skat. iepriekš

minēto spriedumu lietā *Hyper/Komisija*, 113. un 114. punkts), nevar piekrist, ka apdrošināšanas līguma nenoslēgšana pati par sevi būtu uzņēmēja rupja neuzmanība. Apstrīdētajā lēmumā Komisija nav izklāstījusi iemeslus, kādēļ attiecībā uz lietas apstākļiem tas, ka prasītājs nav apdrošinājis riskus, kas izriet no apstrīdētajiem darījumiem, būtu rupja neuzmanība. Šajā ziņā ir jānorāda, ka attiecīgas apdrošināšanas seguma esamība vai neesamība nosaka, kurš uzņemsies apstrīdēto darījumu rezultātā radušos muitas parādu un zaudējumus, proti, aģents vai tā apdrošinātājs. Taču tas, ka prasītājs nevar vērsties pret apdrošināšanas sabiedrību muitas parāda, kas tam jāmaksā, atgūšanai un tādējādi šis parāds tam ir jāsedz pašam, neietekmē nosacījumus, saskaņā ar kuriem prasītāju var atbrīvot no šī parāda taisnīguma iemesla dēļ, nedz arī tas ietekmē Komisijas pienākumu piešķirt šādu atbrīvojumu, ja minētie nosacījumi ir izpildīti. Turklāt apdrošināšanas sabiedrība var vai nu pārņemt aģenta tiesības muitas dienestos, vai arī gaidīt aģenta darbības rezultātus Komisijā. Tātad tas, ka apdrošināšana nav veikta, nav neuzmanība.

- 84 Turklāt ir jānorāda, ka saskaņā ar Muitas kodeksa 239. pantu ievad muitas nodokļus var atmaksāt vai atlaist gadījumos, kurus radījuši apstākļi, kādos attiecīgo personu nevar vainot krāpšanā vai rupjā neuzmanībā. Tāpat Īstenošanas regulas 905. pants paredz, ka lūgumam atbrīvot no nodokļiem ir jābūt pamatotam ar apstākļiem, kas var pierādīt, ka pastāv īpaša situācija, kura radusies ar krāpšanu vai rupju neuzmanību nesaistītu apstākļu rezultātā. Pat no šo pašu normu satura izriet, ka ir jāpastāv saistībai starp neuzmanību, kurā uzņēmējs tiek vainots, un konstatēto īpašo situāciju. Ja šāda saistība nepastāv, noraidīt pieteikumu par atbrīvošanu no nodokļiem vai to atlaišanu būtu netaisnīgi. Tomēr šajā lietā ir jāatzīmē — tas, ka prasītājs nebija veicis apdrošināšanu, nav veicinājis krāpšanu, nedz arī sarežģījis tās atklāšanu. Jo vairāk — šim apstāklim nav nekādas saistības ar to, ka Nīderlandes dienesti noteiktā laikposmā prasītājam nepaziņoja par krāpšanu vienā no viņa deklarācijām.

85 Tādējādi ir jāsecina, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, secinot, ka prasītājs ir pieļāvis rupju neuzmanību.

86 Līdz ar to šī pamata otrā daļa ir apmierināma.

87 Tātad šī prasība ir apmierināma kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

88 Atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums nav labvēlīgs, tai jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt prasītāja tiesāšanās izdevumus saskaņā ar prasītāja prasījumiem.

89 Piemērojot Reglamenta 87. panta 4. punktu, Spānijas Karalistei — personai, kas iestājusies lietā — tiesāšanās izdevumi ir jāsedz pašai.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (pirmā palāta)

nospiež:

- 1) **atcelt Komisijas 2002. gada 7. oktobra Lēmumu *REM 08/00* daļā, ar ko ir noraidīts prasītāja pieteikums par ievedmuitas nodokļu atlaišanu par muitas darījumiem, kas veikti, sākot no 1995. gada 12. jūnija;**
- 2) **Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina prasītāja tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Spānijas Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 27. septembrī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

J. D. Cooke

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas	II - 3889
Normas attiecībā uz Kopienas ārējo tranzītu	II - 3889
Normas par ievadmuītas vai izvedmuītas nodokļa atmaksāšanu vai atlaišanu	II - 3892
Prāvas rašanās fakti	II - 3893
Attiecīgais Kopienas ārējais tranzīts	II - 3893
Administratīvais process par pieteikumu par ievadmuītas nodokļa atlaišanu	II - 3896
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 3899
Juridiskais pamatojums	II - 3900
Par pirmo pamata daļu, kas attiecas uz īpašas situācijas esamību	II - 3901
Ievads	II - 3901
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 3901
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3902
Par iespējamo Nīderlandes dienestu neuzmanību, izmeklējot krāpšanu, un kavēšanos informēt prasītāju par pārkāpumiem tā sagatavotajos muitas dokumentos	II - 3903
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 3903
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3907
Par pamata otro daļu, kas balstīta uz to, ka prasītājs nav vainojams krāpšanā un rupjā neuzmanībā	II - 3912
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3912
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3916
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 3920